

ÎNCHEIERE

23 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Pozderca Teodora împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ana Mariuța împotriva Teodorei Pozderca cu privire la acceptarea succesiunii, restabilirea termenului de prescripție și anularea certificatelor de moștenire legală

c o n s t a t ă:

La 07 martie 2012 Ana Mariuța a depus cerere de chemare în judecată împotriva Teodorei Pozderca cu privire la acceptarea succesiunii, restabilirea termenului de prescripție și anularea certificatelor de moștenire legală.

În motivarea acțiunii a invocat că, pîrîta Teodora Pozderca este sora sa, iar mama acestora, Vera Mariuța a decedat la 16 februarie 1994, care nu a testat averea succesorală.

Susține că din ziua deschiderii succesiunii și pînă în prezent locuiește în casa mamei sale, îngrijește de toate bunurile de pe lîngă aceasta, însă în termen de 6 luni de la momentul deschiderii succesiunii nu s-a adresat notarului pentru a primi certificatul de moștenire legală.

Menționează că la 04 august 1995 pîrîta a depus la fostul birou notarial Tudor Antoni declarația de acceptare a succesiunii, cu omiterea termenului de 6 luni, fără ca în procedura succesorală să existe dovada de acceptare în termen a succesiunii.

Afirmă că la 23 februarie 2012 a aflat de la notarul Dragomir Angela că pîrîtei Teodora Pozderca, la 04 august 1995 i-a fost eliberat certificatul de moștenire legală nr. 4934 pe bunurile patrimoniale, la 14 martie 1997 i-a fost eliberat certificatul de moștenire legală nr. 1121 pe cota de teren, iar la 28 martie 1997, i-a fost eliberat certificatul de moștenire legală nr. 1404 pe casa de locuit, în pofida faptului că la momentul deschiderii succesiunii, în viață erau trei surori și un frate.

Consideră că este unica care a acceptat succesiunea prin intrare în posesie, întrucât nici una din surorile sale și nici fratele ei nu și-au manifestat dorința de a accepta succesiunea, iar pârîta a depus declarația de acceptare a succesiunii în afara termenului de 6 luni de la momentul deschiderii succesiunii.

Solicită constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul mamei sale, Vera Măriuța, decedată la 16 februarie 1994, locul deschiderii succesiunii s. Țibirica, raionul Călărași; restabilirea termenului de prescripție extinctivă omis întemeiat pentru depunerea acțiunii privind anularea certificatelor de moștenitor legal; anularea certificatelor de moștenitor legal nr. 4934 din 04 august 1995, nr. 1121 din 14 martie 1997 și nr. 1404 din 28 martie 1997, eliberate pe numele Teodorei Pozderca de notarul Tudor Antoni.

Prin hotărîrea Judecătorei Călărași din 22 august 2015 s-a respins cererea de chemare în judecată privind constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul mamei sale, Vera Măriuța decedată la 16 februarie 1994 în s. Țibirica, raionul Călărași și restabilirea termenului de prescripție extinctivă pentru depunerea cererii privind anularea certificatelor de moștenitor legal nr. 4934 din 04 august 1995, nr. 1121 din 14 martie 1997 și nr. 1404 din 28 martie 1997, eliberate pe numele Teodorei Pozderca, ca neîntemeiată și tardivă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 martie 2016 s-a admis apelul declarat de Ana Mariuța, s-a casat hotărîrea Judecătorei Călărași din 22 august 2015 și s-a restituit cauza spre rejudecare în Judecătoria Călărași în alt complet de judecată, pentru a fi atras în proces notarul Angela Dragomir și Lucia Bortă, cu stabilirea calității procesuale ale acestora de către prima instanță.

Prin încheierea Judecătorei Călărași din 15 aprilie 2016 s-au atras în calitate de intervenienți accesorii în proces notarul public Angela Dragomir și Lucia Bortă (vol.1, f.d.179).

Prin hotărîrea Judecătorei Călărași din 18 noiembrie 2016 s-a respins ca nefondată, cererea de chemare în judecată depusă de Ana Mariuța împotriva Teodorei Pozderca, intervenienți accesorii Lucia Bortă și notarul Angela Dragomir cu privire la acceptarea succesiunii, restabilirea termenului de prescripție și anularea certificatelor de moștenitor legal.

Prima instanță a reținut că, odată cu înregistrarea la organul de inventariere tehnică, dreptul de proprietate a pârîtei Teodora Pozderca a căpătat un caracter public fiind opozabil terților și nu poate fi invocat faptul necunoașterii de către pârîta a unor date dintr-un registru la care au acces orice persoană, inclusiv și autoritățile publice locale.

La fel, prima instanță a conchis că anularea certificatelor de moștenire nu poate fi admisă, deoarece au fost eliberate în temeiul unei hotărîri irevocabile care se bucură de puterea lucrului judecat, iar revizuirea acesteia a fost respinsă de instanțele de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017 s-a admis apelul declarat de Ana Mariuța. S-a casat hotărîrea Judecătorei Călărași din 18 noiembrie 2016 și s-a emis o nouă hotărîre prin care, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Ana Mariuța împotriva Teodorei Pozderca, intervenienți accesorii Lucia Borta și notarul Angela Dragomir cu privire la acceptarea succesiunii, restabilirea termenului de prescripție și anularea certificatelor de moștenitor. S-a restabilit termenul de prescripție extinctivă. S-au anulat ca fiind ilegale certificatele de moștenitor legal nr. 4934 din 04 august 1995, nr. 1121 din 14 martie 1997 și nr. 1404 din 28 martie 1997, eliberate de

notarul de stat Antoni F.V. pe numele Teodorei Pozderca. S-a constatat faptul acceptării de către Ana Mariuța a succesiunii rămase după decesul mamei sale, Vera Măriuța, decedată la 16 februarie 1994 în s. Țibirica, raionul Călărași.

În argumentarea poziției sale, instanța de apel a reținut că din probele administrate se confirmă că reclamanta a acceptat succesiunea rămasă după decesul mamei sale Vera Măriuța, decedată la 16 februarie 1994, totodată eliberarea certificatului de moștenitor legal nr. 4934 din 04.08.1995 pe numele Teodorei Pozderca a fost efectuată cu derogare de la norma art. 581 din Codul civil, în redacția anului 1964.

În conformitate cu art. 581 din Codul civil, în redacția anului 1964, pentru a dobândi succesiunea moștenitorul trebuie s-o accepte. O succesiune nu poate fi acceptată sub condiție sau cu rezerve. Se consideră, că moștenitorul a acceptat succesiunea, dacă el a intrat de fapt în posesia sau administrarea bunurilor succesoriale sau dacă a depus la organul notarial al locului deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a ei. Actele arătate în prezentul articol trebuie să fie săvârșite în curs de șase luni din ziua deschiderii succesiunii. Persoanele, pentru care dreptul la succesiune se naște numai în caz de neacceptare a succesiunii de către alți moștenitori, pot declara, că consimt să accepte succesiunea în cursul părții rămase a termenului pentru acceptarea succesiunii. Dacă această parte este mai mică de trei luni, ea va fi prelungită pînă la trei luni. Succesiunea acceptată este considerată, că aparține moștenitorului din momentul deschiderii succesiunii.

La fel, instanța de apel a reținut că notarul la eliberarea certificatului de moștenitor legal nr. 4934 din 04.08.1995 pe numele pîrîtei Teodorei Pozderca, nu a stabilit cercul deplin al succesorilor care pot pretinde la averea succesorală rămasă după decesul Verei Măriuța.

În același timp, instanța de apel, ținînd cont de dispozițiile art. 217 din Codul civil, a anulat și certificatele de moștenitor legal nr. 1121 din 14 martie 1997 și nr. 1404 din 28 martie 1997 eliberate de notarul Antoni Tudor pe numele pîrîtei Teodora Pozderca în baza hotărîrii Judecătoriei Călărași din 03 martie 1997, deoarece actul de dispoziție nominalizat îl consideră că nu are efectul lucrului judecat în cadrul prezentului litigiu, iar reclamanta Ana Mariuța nu a fost privată de dreptul de moștenire a cotei-părți din averea succesorală rămasă după decesul mamei sale, fiind doar prelungit termenul de acceptare a succesiunii pentru pîrîță.

Cu referire la repunerea în termen pentru anularea certificatelor de moștenitor legal, instanța de apel a conchis că în speță survin efectele nulității absolute.

La 04 septembrie 2017 Teodora Pozderca a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat motivele de fapt ale cauzei, menționînd că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept.

Consideră că instanța de apel eronat a aplicat dispozițiile art. 123 alin. (3) din Codul de procedură civilă, întrucît hotărîrea Judecătoriei Călărași din 03 martie 1997 are puterea lucrului judecat.

Susține că dreptul de proprietate a fost înregistrat la Biroul de Inventariere Tehnică Călărași după recurentă, fiind opozabilă terților, inclusiv și intimatei.

Consideră că înaintarea acțiunii peste un termen de 20 de ani din data deschiderii succesiunii, denotă faptul că intimata a data dovadă de indiferență și neglijență față de

soarta bunurilor rămase după decesul mamei dînselor.

Articolul 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă prevede că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul de admisibilitate constată faptul că din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017 (vol.1, f.d.236-244), însă aceasta a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea de însoțire cu nr. de ieșire 12382 din 20 iulie 2017 (vol.1, f.d.245), iar recursul a fost declarat la 04 septembrie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe cererea de recurs (vol.2, f.d.3-5). Prin urmare, calea de atac se consideră exercitată în

termen.

Alegațiile din recurs precum că instanța de apel eronat a aplicat dispozițiile art. 123 alin. (3) din Codul de procedură civilă, întrucât hotărîrea Judecătorei Călărași din 03 martie 1997 are puterea lucrului judecat, nu pot fi reținute, deoarece obiectul acțiunii în prezenta cauză este diferit, iar puterea lucrului judecat semnifică faptul că o cerere nu poate fi judecată în mod definitiv decît o singură dată, iar hotărîrea nu trebuie să fie contrazisă de o altă hotărîre.

La fel nu poate fi reținut argumentul din recurs că dreptul de proprietate a fost înregistrat la Biroul de Inventariere Tehnică Călărași după recurentă, fiind opozabilă terților, inclusiv și intimatei, întrucât înregistrarea dreptului de proprietate urmează a fi efectuată în corespundere cu legea, or în conformitate cu art. 50 din Codul civil în redacția anului 1964, în raport cu art. 581 din aceeași lege, este nulă convenția care nu corespunde prevederilor legii, inclusiv convenția care lezează drepturile personale sau patrimoniale ale minorilor. În cazul unei convenții nule fiecare parte este obligată să restituie celeilalte părți tot ce a primit în baza convenției, iar cînd nu este posibil de a restitui în natură cele primite, urmează să plătească valoarea lor în bani, dacă legea nu prevede alte efecte ale nulității convenției.

Cu referire la cele invocate de recurent că înaintarea acțiunii peste un termen de 20 de ani din data deschiderii succesiunii, denotă faptul că intimata a dat dovadă de indiferență și neglijență față de soarta bunurilor rămase după decesul mamei dînselor, poartă un caracter declarativ nefiind susținut de probe concludente, iar forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii ar putea fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel, însă asemenea temei nu se regăsește în art. 432 din Codul de procedură civilă aplicabil recursului.

Mai mult, aprecierea probelor efectuate de recurent au fost deja obiectul examinării minuțioase și aprecierii juste de către instanța de apel prin prisma art. 130 și 139 din Codul de procedură civilă, în raport cu dispozițiile art. 118 din aceeași lege, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și respectiv nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Completul de admisibilitate concluzionează că, din conținutul cererii de recurs nu rezultă existența unuia din temeiurile legale de recurs, deoarece recursul devolvează exclusiv circumstanțe de drept ale pricinii, iar recurentul nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea ilegalității deciziei instanței de apel.

În acest sens, completul de admisibilitate reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul al un recurs efectiv sunt în primul rînd chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol, instanța de recurs reține că recursul declarat de Pozderca Teodora nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că Pozderca Teodora a depus cererea de recurs, după ce a avut posibilitate de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr. 21920/93 din 23

octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenteii i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, se prezumă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție în mod unanim ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Pozderca Teodora, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de Pozderca Teodora, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță